

SZEKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet” közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szent-Miklós-utca 791. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

A ref. főtanoda könyvnyomdája, hova az előfizetési penzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

A hirdetési díjak előre fizetendők.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben Haasensteim és Vogler (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész lven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 frt.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

M.-Vásárhely, 1874. decz. 10-én.

Többször foglalkoztunk jogállapotaink vizsgálódásaival, mind a társadalmi élet, mind a törvényhozás tekintetéből.

Szükségesnek tartjuk e vizsgálódást, habár lapunk terjedelméhez képest csak szűk keretben is, mert a jelen vizsgálatának kell visszavezetnie a közeli mult rajzára, s a kettő egybevetése bizonyára elvezet a teendőkre nézve a későbbi jövőbe is. Azt hisszük, ha feltüntetjük jogi állapotaink fejlesztésében a megtörtént hibákat s tévedéseket, ez tanuságul szolgál a jövőre az iránt, mit tegyünk, vagy mit kerüljünk el.

Nálunk pedig, őszintén megvallva, e tekintetben mindent a jövőtől kell remélnünk.

A jelen?! ez a lefolyt kilencz év után ítélve, állapotainknak nagyon is szomorító képét állítja előnkbe.

A személy-szabadság a társadalomnak legfőbb kincse, s az állami lét legelső célja, nálunk Királyhágón innen, hol az osztrák büntető-törvény van életben, csak megjárja; ez azonban csak anyiban érdemünk, a mennyiben elég bátrak voltunk a büntető codexet továbbra is megtartani; de annál szomorubban áll a hitel- és vagyonbiztonság.

Ezekre nézve a törvénykezés megnyugtatónak korántsem mondható. Költségessége meg van, sőt még szaporodik is, s e mellett hiányzik abból a gyorsaság és kellő szilárdság.

A költségesség, s ingatagságnak kifolyása aztán hitelviszonyaink szomorú képe, mely külkereskedelmünkre már eddig is végtelen kárt és veszteséget árasztott. Üzleti, forgalmi hitelünk, talán még soha sem állott oly gyöngye lábon, mint jelenleg. Annaira jutottunk közelebbi években, mikép lassankint alig leend külföldön valaki, ki embereinknek hitelezzen, — legalább kedvező feltételek mellett, nem.

Ez jogállapotunk jelenének hű rajza, mi koránt sincs tulszinezve, mert a gyakorlati élet mindennapi tapasztalataiból, világos tények, s tagadhatlan adatokból van merítve.

A provizorium-féle kormányzat alatt azon nézet uralkodott, hogy az akkori törvénykezési állapotok lehetőleg legnyomorultabbak. Innen volt részünkről is a folytonos küzdelem azon időszak kinövései, bírói visszaélései, s intézményei ellen, s a reformok mielőbbi létesítése mellett. Most azonban be kell vallanunk, mikép a lefolyt néhány év jogállapotunkat még szegényebbé, silányabbá törpítette; mikép jelenben a jogbiztonság hiánya, a törvénykezési bajok aránylag még nagyobbak, még számosabbak; valódi reformokkal pedig éppen nem dicsekedhetünk.

S ezen cseppet sincs miért csodálkoznunk.

Azon jogi rombolások, csaknem forradalmi felforgatások, melyek államunkban egy tized óta

folytonosak, s csaknem mindennapiakká váltak, nem maradhatnak sehol sem szomorú következmények nélkül. Elkezdtük a rombolást és pedig a Királyhágón túl az országbírói értekezlettel, folytattuk később az új perrendtartással, s újabb inpracticus kísérletekkel; a bíróságokat háromszor forgattuk fel ez idő alatt, folytonos, kielégítő eredmény nélkül.

Ezen cynicus megvetése az állandónak; ezen vastag tiszteletlenség a törvények s intézmények ellen kellett, hogy megteremje a legkeserűbb gyümölcsöket.

Mig a rombolások egészen rendszeresen gyakoroltatnak, a valódi retormok s codificationalis műveletekben, melyek a romboltak helyét pótolnák, éppen semmi rendszert sem találhatunk és ez, kapcsolatban az ide oda kapkodással, a folytonos habozás és ingadozással — jelenünk nyomorúságainak főforrása.

És éppen ez az, mi nem engedhet vigasztaló reményeket a jelen bírósági szervezés sikeréhez sem. Az itt követett eljárás és kiindulási szempontok hibássága feletti nézeteinket már akár hányszor elmondottuk. Most csak azt emeljük ki, mikép, nézetünk szerint, ha a bírói kinevezések bármily kielégítőek, s a lehetőségig a tökélyt megközelítőek lettek volna is, jogi állapotainkban gyökeres javítást, igazságszolgáltatásunkban valódi reformot még sem nyerhettünk volna. A rendszer van teljesen elhibázva, az van téves alapokra fektetve, melynek bármily személyzet mellett sem lehetnek kielégítő eredményei.

A perrendtartás módosítása.

A jogügyi bizottság legutóbbi igen érdekes üléséről, mely a perrendtartás módosítása tárgyában betérjesztett törvényjavaslat sorsa fölött határozott, közöljük a „Ref.” után alábbi kimerítő tudósítást.

Hódossy Imre szólalt föl az ülésben először, ismételt fejtegetésébe bocsátkozván a szóbeliség előnyeinek. Hivatkozik az új német perrendtartási javaslatra, a mely szintén a szóbeli eljárásra fekteti a főszólyt. A szóbeliség ellenzésének indokait nálunk főleg abban találja, hogy 1867 óta elindulva e reform terén, csak fél rendszabályokat alkottunk, s megalkudtunk az előítéletekkel. Nem akar most is hátrafelé menni, s csak a gyökeres reformban, a tiszta szóbeliség behozatalában látja a javulás eszközét. Ajánlja indítványának elfogadását.

Teleszky előad az általa tett indítványokat három főrésze osztja föl:

A szóbeliségi első instancialis eljárás betetőzése, azaz felelbbviteli eljárásnál való behozatala az indítvány első része. Erre nézve köteleességének tartja a szóbeliség ellen fölhozott érveket megezőafolni, kivált annak nemzetiségi és pénzügyi állítólagos nehézségeire reflectálva. Kiemeli több olyan előnyét a szóbeliségnek, melyeket a vitában elvbarátai még fel nem hoztak. — Azon ellenvetésére, hogy a szóbeliségnek sommás ügyekben behozatala által a kisebb ügyek jobb eljárással, nagyobbak pedig rosszabb eljárás mellett intéztetnének el; feleli, hogy nem nagyobb és kisebb, hanem egyszerű és bonyodalmas jel-

legűk szerint kell elkülöníteni az ügyeket. Egyébként a mostani pénzügyi nehézségeket tekintve, elejti indítványának ezen részét és megelégszik avval, ha oly irányban javítunk, hogy legalább az első instanciában tárgyalta ügyek lehető legtökéletesebben terjesztessenek a felsőbb bíróság elé — jobb időkre tartva fön a gyökeres javítást.

A jogorvoslati rendszer volt az indítvány II. része; konstatálja, hogy az anyagi és alaki revízió elkülönítése, minő jogszolgáltatási hátrányokkal jár, a mint azt a jogügyi bizottság többsége is elismerte. Ezért a semmitőszék eltörlését és a külön revisiók egyesítését tárgyzó indítványát fönttartja, valamint a bagatell-ügyekre vonatkozó 3-ik részt is, mint a jogügyi bizottság többségének nézetét. Ennélfogva indítványát a következőkben formulázza: I. A sommás eljárás tekintettel arra, hogy a felsőbb bíróságok az első bíróság által fölvett jegyzőkönyv alapján döntenek el a vitás kérdést, akként szabályozandó, hogy a felek védelmeiknek kellő felvétele tárgyában lehetőleg biztosítsanak. II. Az anyagi és alaki jogsérelem perorvoslatainak elkülönítése mellőzendő, a semmitőszék és legfőbbbírószékből egy legfelsőbb bíróság alkotandó, s a jogorvoslati rendszer megfelelően átalakítandó. III. Mezei rendőri, becsületsértési s kisebb jelentőségű követelések iránti ügyekben a közigazgatási hatóságok bíraskodási joggal ruházandók föl.

Pauler igazságügyminiszter: A mostani tárgyalás legjobban meggyőzte őt arról, hogy gyorsan csakis novella útján, nem rendszeres, gyökeres javítás által lehet segíteni — tekintve azon diametrális elvi ellentéteket, melyek a bizottságban nyilvánultak. Hódossy indítványát ép oly kevésbé akceptálhatja már megbízatásánál fogva, mint Horánszkyét; mindkettő túl megy a képviselőház által neki kiszabott határon. A meglevő anyagnak kijavítása szerinte az egyedüli opportunus út. A mostani sommás eljárásnál, — mely nem egyéb, mint a volt osztrák prozessordnungnak idomítása. a főhiányoknak, minő az eskütel, jegyzőkönyvbe ígátás, s. b. stb. — czólozza a törvényjavaslat orvoslását. Ha a jogügyi bizottság itt még egyéb orvoslato is szükségesnek tart, nem ellenzi annak behozatalát, csak hogy nem akarná a tárgyalási elv teljes elejtését. A törvényszékeknek appellatorium forummá változtatását, mint jelenleg keresztül nem vihető intézkedést, ellenzi. A jogorvoslati rendszerre nézve megjegyzi, hogy a semmitőszék behozatala a legnemesebb intenciókból történt, de a viszonyokon hajótörést szenvedett. Aggodalma csak az, hogy a fényes tehetségekből összeállított semmittőszék, mely most mégis fölnyit gyakorol bíróságaik fölött, mint ilyen megszűnnék s a változás tehát csakis az egyszerűsítés céljából volna indokolható; továbbá még más, nehezen legyőzhető nehézségektől is tart (a főrendekre alludálva): végre a megszüntetés sok más törvényes intézkedést is föltételez; sok teendő, mit a választási, kisajátítási eljárás stb. stb., a semmitőszékre lévén bizva. De örvendeni fog, ha a jogügyi bizottság ezen nehézségeket legyőzni képes leend. A bagatell-ügyeknek közigazgatási útra utasítását elvben nem ellenzi, azok minéműségének meghatározását a részletekre őhajtja fönttartani. Kéri ennélfogva, hogy a bizottság előadó indítványát tárgyalás alá véve, a törvényjavaslat vitatásába bocsátkozzék.

Horváth Boldizsár elnök hive a szóbeliségnek, s midőn azt hazánkban be akarja hozni, inkább konzervatív, sőt talán reakzionarius jogász, mert az ősi magyar eljárást tartja kívánatosnak, mely szerint a bonyolódott örökösödési s osztályozási pereket is az úri székek intézték el, még pedig gyorsan s igazságosan, valamint olcsón is. Az appellaták száma a szóbeliség folytán eddig még

HIRDETME NYEK.

György Pohonoja Bukur e. 95 frt, Farkas Moisze Miku Juon e. 2 frt 40 kr., Densusiánu Áron Taflán Juon ellen 20 frt 42 kr., Clocosianu László Ganea Matei e. 77 frt 41 kr., Densusián Áron Cserbu Petru e. 23 frt, Budai Klára Garner János ellen ruhakiadása, Komanitiu Juon Komanitiu Matei e. 112 frt, Boeriu Petru Knopfler Móricz e. birt. hábor, Bobinea Spiridon Popa Nicolai ellen 68 frt 89 kr., Cloca Jose Grecu George e. mesgyekiigazítás, Crisiu Gligor Menassze Juon e. 56 $\frac{1}{2}$ #, Crisiu Cosztandiu Menassze Juon e. 31 $\frac{1}{2}$ # iránti perük.

Dr. Endes Gábor k. t. r. b. által.

Varró Sándor Varró József és István hagyatéka e. tulajdonjog, gr. Kálnoky Dénes Tordai István s t. ellen 1600 frt, kártérítés, Knap Edéné Jäger Tamás s t. e. zálogos fekvők, Bogdán Maria lui Gligor Medrea Ávrám e. egy rét, Ifj. Kálmán Márton s társai Kovács Péter s társai e. ingatlanok, Gr. Lázár Eszter Fleischer János s t. e. ingatlanok, Zsoldos József István Kis Györgyné e. tulajdonjog, Sándor Tódor Száva Zaharia ellen zálogjog, Kreesun Vaszilika Szabó Sándor e. 136 frt, Rosenfeld Sámuel gr. Toldalagi Zsigmond e. birt. hábor., Balásfalvi g. e. Basilika tanalap Lupán Artim ellen 788 frt, Hiemesch Károly Markó Sándor e. bérlet iránti perük.

Dézai Farkas k. t. r. b. által.

Komáromi Borbára s t. Eisenberger Lipót e. urb. kárpótlás, Cservedi Márkin Gerendi István e. sommás visszah., Fosztó Czeczilia Felszegi Samuné Veith Frigyes e. szerződés teljesítése, Forster Mihály Balázs Antal e. 16 frt 88 kr., gr. Rhédei Lajos Veress Mihály s társai e. 47 frt 60 kr., Harstein Ábrahám Horváth Gergely e. 50 frt iránti perük.

Pogány Károly k. t. r. b. által.

Csoma Mózesné Hegedüs Julia Fazékas Péter ellen adósság, Lüsztig Filep Opra Juonás e. kötelezettség teljesítése, Lászlófi Ferenczné Azbey László ellen adósság, Drenkó József Vass Károly e. 177 frt s járuléka, Stefani Demeter Jakab János e. 300 frt. Groszman Elias s t. Sonnenfeld Svareh Singer e. 1631 frt 66 kr. Giubovianu Jhon Bran Péter e. szolgálati bér, Molnár József Barra Ferencz e. kölcsön iránti perük.

II. Tanács polgári ügyekben.

Tribusz Antal k. t. r. b. által.

Erzsébeth város községe Szász-Sz.-László községe e. 10024 frt 52 $\frac{1}{2}$ kr, gr. Haller József gr. Haller Ferencz e. átadási okmány telekkönyvi bekeblezése, Incze Károly s t. Török János s t. e. örökrész átadása, Mózes Samu Voli Sali e. tartás, Bodó Sónia Vajda Sámuel esődtömege e. ingóságok, Bartha Zsigmond Dénes György e. végrehajtás ikölt., Szegedi J. Csapiné Csucsoján Teofil e. tulajdonjog, Schobesberger Károly s t. Resinár község e. 1840 frt, Pap Perint Joachim Pap Perint Katalin e. fekvők, Albert Mihályné Palosi Sándor e. 150 frt, Kovrig Ilia Vaszilie Tarisnyás János s t. e. fekvők, Acscht Frigyes csik-sz.-domokosi rézbánya társulat esődtömege e. 8106 frt, Reiszner Mózes Szócs Ignác hagyatéka e. kártérítés, Béla János Béla Jós e. szerződés megsemmisítése, Fried Adolf Bogdán István közös okmány kiadása, Bojér János Polder Mihály s t. e. tulajdonjog, Dr. Borcia János Jordachie Roska Capitanu e. biztosítás iránti perük.

Sándor Jynos k. t. r. b. által.

Ferenczi Sándor Marton József e. 55 frt 54 kr, Csóka József Zsináriu Nuezu e. 40 frt, a kir. kincstár Dudás Stefán e. 16 frt, ugyanaz Csikós József e. 20 frt a kir. kincstár Ignác Károly e. 18 frt, Akriker János Budai István e. som. vh., Tóth Márton Gajzágó Kristóf e. 175 frt s járuléka, Grün Ignác Zábulik Joachim e. egy gyémántos gyűrű visszaadása, Kiss János és István Teszlován Jakab e. birtokháborítás, Nagy István Szamosujvár város közönsége e. 240 frt iránti perük.

Pipos Péter k. t. r. b. által.

Danczilla Joán Danczilla Dumitru s társai e. végrendelet megsemmisítése, Dobosiu Todora Dobosiu Vaszi-lie s t. e. hozomány kiadása, Benó Imre Demeter György e. 10 frt, Czikmántori Ferencz hagyatéka Pünkösti József e. 130 frt Pálfi János Szóke Imre e. 6 frt, Rozman Mihály s társai Szabó Károly e. 240 frt, Kelemen Mózes Orbán Sámuel e. 150 frt. Bulgya Stanilla Popovics Nicolai e. 40 frt, Tódor Petru Lulla Ádám János e. kártérítés, Thiess Johann Stenner Rózina e. 284 frt, Burus Gligor s társai Májer Juon s társai e. birtokháborítás, a kir. kincstár Arca Alexandru e. 39 frt 66 kr, iránti perük.

(Folytatása köv.)

Felelős szerkesztő:

KUTI ALBERT.

Főmunkatárs:

DOBAI ALBERT.

(79)

(1—3)

Hirdetmény.

Az ó-topliczai és mesterházi nemes birtokosok közös koresmajoga az 1875-ik év februárius 9-ik napjától kezdődőleg 3 vagy több évekre haszonbérbe fog adatni.

Az árverezés megtörténik Szász-Régenben, az 1874-ik év december 22-ik napján, alólírt irodájában, hol az árverezési feltételek addig is megtekinthetők.

Kikiáltási ár az eddigi évenkénti haszonbér, s az árverezni szándékozók kötelesek 10% bánatpénzt az árverezés előtt letenni.

Írásbeli ajánlatok is elfogadtnak, de a bánatpénz ezekhez is melléklendő.

Szász-Régen, 1874. december 4-én.

Balogh Ferencz,
hites ügyvéd.

(77)

(3—3)

Házeladási hirdetmény.

Maros-Vásárhelytt a kis-szent-királyutcában a 222-ik számú polgári telek, ugy a 223-ik számú nemesi joggal bíró telek szabad kézből örök áron eladó. — Értekezhetni eziránt ugyanazon utcában a 179-ik számú házban, özvegy PETRI FERENCZNÉVEL.

(76)

(3—3)

MEGHIVÁS

rendkívüli közgyűlésre.

Az „Erdélyi kereskedelmi- és hitelbank“ részvényesei az 1874. december hó 15-én délelőtt 11 órakor a bank helyiségében tartandó rendkívüli közgyűlésre tisztelettel meghívtnak.

Ezen közgyűlés tárgya:

A lemondott választmányi tagok helyett újak választása.

A közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazottjaik által résztvenni szándékozó részvényesek kötelesek öt nappal a közgyűlés előtt részvényeiket (illetőleg ideiglenes elismervényeiket) a társaság pénztáránál innen nyerendő térítvény és beléptijegy mellett letenni.

M.-Vásárhelytt, 1874. novemb. 24-én.

A választmány.

(73)

A m. királyi tekintetes TÖRVÉNYSZÉKEK és JÁRASBÍRÓSÁGOK becses figyelmébe ajánlja Imreh Sándor maros-vásárhelyi ev. ref. főtanodai könyvtáros az alábbiakban közölt hivatalos nyomtatvány-iraktárát, a már ismert árgyűjék szerint. Az Iktató-, Mutatókönyv, Irományjegyzék és Napló kemény merített papírra vannak nyomtatva.

A rovatos nyomtatványok a m. legu Igazságügyminiszternek f. évi okt. 15-én közzétett rendelete szerint vannak kiállítva.

A megrendeléseket postafordultával teljesíti. — Raktárban 133-féle nyomtatványt tart készletben; a készletben nem levő nyomtatványokat is jutányosan és gyorsan elkészíti.

A ref. főtanodai könyvtára a kor kiránalmának megfelelő ujonnan hozott izletes betűkkel és díszletekkel gazdagon lévén ellátva: elvállal ez okon mindennemű dísmunkákat is u. m.: nász- és táncvigami meghívókat; táncrendeket, levélhomlokzatokat, névjegyeket s mindennemű díszes körzeties munkákat, stb. stb. — A könyvtárban egy gyors-, két legújabb szerkezeti kézi- és egy simítószájtóval van ellátva; ez utóbbin egy a hivatalos, mint más magánmegrendelések szabályszerűen jól kisimíttatnak.

(5—*)

Vizsgáljatok meg mindent, s tartsátok meg a jót!

(66)

(9—24)

Számtalan esetekben jónak bizonyult s orvosi tekintélyek és magánosak tanusítványai által kitüntetett gyógyszerek.

Dr. Miller móhővény-nedve.

Leghathatós szer köhögés, mellhurut, nátha, nyálkasság, rekedtség, kezdődő tüdővész, s a gyermekek számarhurutja ellen; ezer meg ezer esetben bebizonyulva. — Egy eredeti üvegtégely ára, használati utasítással 3 nyelven 50 kr. o. é.

Miller óvbalsama görcsök ellen.

Törvényes vegytani elemzés szerint 1868. ápril 8-ról a növényország leghasznosabb neimeiből a legszorgalmatosabban készítve, erősítő és üdítő hatásánál fogva messzire kitünőleg ismerve a gyomor és végbél nyálkassága, emésztéshiány, gyomorgyengeség, görcsös gyomorhaj, vérhas, puffadás és kólika-fájdalmak ellen. Ezenkívül leghathatós és legerősebb szer hosszas és kimerítő betegségek ellen. Egy nagy üveg ára 1 frt 50 kr., kisebb üveg 80 kr.

Valódi minőségben a következő raktárakban kapható: Maros-Vásárhelytt Bucher M. kereskedőnél, Aradon Tones és társánál, ugy Prener W.-nél, Balásfalván Schissel. K. gyógyszerésznél, Beszterczen Kelp F.-nél, Baróthon Libitzky M. gyógyszerésznél, Szászvároson Rekert gyógy., Gyulafehérvárt Fröhlich Gyula gyógyszerésznél, Csikszeredán Leicht F.-nél, Fogarason Steinburg I.-nél, Gy.-Ditrón Szathmári I.-nél, Gy.-Szt-Miklóson Fröhlich F.-nél, Brassóban Jekelius Nándor, Kugler Ede, Száva gyógyszerészek és Galtz G. kereskedőnél, K.-Vásárhelytt Lukács F.-nél, Kolozsvárt Binder K. gyógyszerésznél, Kovásznán Mehlik és Imre, Medgyesen Hinz A. gyógyszerésznél, Szász-Régenben Dietrich S.-nál, S.-Szt-Györgyön Csuttag és társánál, Segesvárt Teutsch I. B., Szamos-Ujvárt Csauz J.-nél, Temesvárt Weszely M.-nél és I. Peiher gyógyszerésznél, Abrudbányán M. Vlád gyógyszerésznél.

Használati utasítás mindegyik szerhez három nyelven.

Nyomtatta Imreh Sándor Maros-Vásárhelytt ev. ref. főiskola gyorsajtóján 1874.